

ŞİİRE SEVDALI BİR YÜREK: TAYYİB ATMACA

*ne zaman bir uzun hava tuttursam
başıma toplanır dumanlı dağlar
mızraptan kan sızar bağrım göl olur
kaybolur aşıkâr kelimelerim
dilim pepeleşir dilim lâl olur
Tayyib Atmaca*

“Üslub-u lisan aynıyla insan” demişler güngörmüş büyüklerimiz. İnsan söylediği söz gibidir, sözüyle kendini beyan eder, belli eder. Söz konusu şairler olunca, onları en iyi şekilde kendi kelimeleriyle kurdukları şiir dünyalarına girerek tanıyabiliriz. Biz de bu yazımızda şair yazar Tayyib Atmaca’yı eserlerinden hareketle dilimizin döndüğü kadar anlatmaya çalışacağız. Tayyib Atmaca, sözler çarşısında açtığı şiir dükkânında gül alıp gül satan gönlü güzel bir adamdır. Edebiyatımız açısından oldukça mümbit bir coğrafya olan, şiirin kalbinin attığı şairler şehri Kahramanmaraş’ta küçük yaşlardan itibaren şiirle ilgilenmiş, emek vermiş, kendisini yetiştirmiş, ustalardan feyz almış gönül işçisi bir şair olarak karşımıza çıkar.

Şiir sahrasında dünyayı sürgün yeri görerek, Mecnun misali Leyla’sına doğru ustalardan görüp bildiği edep erkân ile şiir yolculuğunu kararlı bir şekilde sürdürmektedir. Saf ve temiz şiiri sesinden, renginden, kokusundan fark eden güçlü bir kalem Tayyib Atmaca. Onun hem “Hece Taşları” dergisinde hem de farklı dergilerde şiir üzerine kaleme aldığı düşüncelerini de unutmamak gerekir. Bu yazılar kendisinden sonra gelecek genç şairlere ışık tutacak nitelikte kaliteli yazılardır.

Sadece köşesine çekilip şiir yazmak değildir Tayyib Atmaca’nın işi. O gönül işçisidir demiştik ya başta. Türk şiirine dolayısıyla Türk edebiyatına önemli hizmetleri olmuştur. Bu hizmetleri edebiyata gönül veren vefalı yürekler tarafından bugün olduğu gibi gelecekte de takdir edilecektir. Onun Türk şiirine hizmetleri çıkardığı, katkı sunduğu dergilerle gelecekte de anılacak, unutulmayacaktır. Biz bunun canlı şahidiyiz.

Gergef Edebiyat Dergisi'ni çıkarmaya başladığımızda bizimle beraber dertlenmiş, heyecanlanmış, tecrübelerini bizimle paylaşmış ve bizi yüreklendirmişti.

Bugün edebiyat camiasında olup da onun ismini duymayan yoktur zannediyorum. Kazandığı bu itibarı yaptığı işi seyerek ve en güzel şekilde yapmasına borçludur. O paylaşımcıdır, birlikte iş yapmayı sever, şiir denilince sözüne itibar edilen bir ustadır. Kendisi ile şiir konusunda çok konuşmalarımız olmuş, fikirlerinden istifade etmişizdir. Tayyib Ağabey şiirlerimi yayınlamadan önce kendisiyle paylaştığım ender şairlerden birisidir. Güneysu Dergisi'nin kurucuları arasındadır, uzun yıllar bu derginin genel yayın yönetmenliğini yapmıştır. Yine Osmaniye'de 36 sayı Kırığı Şiir Dergisi, Eskişehir'de Ardıç Kültür Sanat Edebiyat Dergisi'ni (Mustafa Özçelik ile beraber) çıkardı. Halen Hece Taşları ve Açık kara dergileri ile bıkmadan, usanmadan, yorulmadan, muhabbetle, aşkla Hak rızası için gayret ederek tevazu içerisinde yoluna devam ediyor. Neşet babanın dediği gibi aşk ile koşan yorulmazmış. O da bu aşk ile sadece dergilerle değil, çıkardığı kitaplarıyla da edebiyatla dopdolu imrenilecek bir hayat sürüyor.

Bütün bu çalışmalarda, ortaya koyulan eserlerde referansı Türk İslam Medeniyetidir. Oradan alır ilhamını ve ruh dünyasını beslediği kültürel gıdasını. Bunda hem yaşadığı bereketli coğrafyanın ve bu coğrafyada yetişen Bhaettin Karakoç, Abdurrahim Karakoç gibi ustaların büyük rolü vardır. Bu bir şanstır demeyeceğim, şükredilecek güzel bir nasiptir. O da bu nasibin peşinden koşmuş kendini yetiştirmiş, vaktini iyi değerlendirmiştir.

Geleneksel şiirimize tam anlamıyla vakıf bir şairdir o. Geleneğe sırtını yaslamış, oradan aldığı ilhamla günümüz şiirini söylemeye çalışmıştır. Hecenin günümüzde yaşayan usta şairlerindendir o. Birçok çağdaşından farklı olarak Hece Şiiri dediğimiz o deryada kulaç atmaya çalışır, Türk şiiri uğrunda ter döker, çaba harcar. Şunu da ekleyelim: zaman zaman birçok dergi hece şiirine sıcak bakmadığı için ona sayfalarında yer vermemiştir ama o hiçbir zaman karamsarlığa düşmeden yoluna devam etmiştir.

Hece geleneğimizin yepyeni bir anlayış ve disiplin içerisinde yeniden yorumlanması için emek veriyor Tayyib Atmaca. Onun böyle bir derdi var. Günümüz hece şairlerinin bu alanda yeni söyleyişler ortaya koyması gerektiğine inanır ve bunun örneklerini de başarıyla ortaya koyar. Serbest hece ve yanaşık hece onun şiirde denediği yeni söyleyiş tarzlarından diyebiliriz. Serbest hece, aslında hece şiirinin ölçü disiplinini içerisindeki o ses, ahenk, musikiyi barındıran kendine has örgüsü olan özgün ve pürüzsüz bir söyleyiştir. İlk okuduğunuzda kafiye olmadan yazılmış serbest şiir dersiniz ama dikkatle baktığınızda aslında bir hece şiiridir o. Tayyib Atmaca kendisinden önce birçok ustanın denediği bu türde, eserlerini kendine özgü tarzıyla vermeye devam ediyor. Heceyi yeniden yorumlamadır diyebiliriz onun bu anlamlı gayretine. Peki, böyle bir yeniden yorumlama gerekli midir? Kesinlikle gereklidir. Böyle bir gayret olmadığı takdirde hece şiirini bir adım ileri götürme şansımız olmaz, eskiyi tekrardan öteye gidemeyiz. Geleneğe sadık kalarak yenilik ve değişimle hece şiiri de kendini geliştirmelidir. Hatta iyi serbest şiir yazmak için de hece şiirini tanımak ve bilmek gerekir.

Bizden öncekiler, atalarımız hem hece hem de aruz ile en güzel eserlerini ortaya koydular. Kendilerinden sonraya büyük ve zengin medeniyetimizin sesi olan güçlü şiirler bıraktılar. Şimdi bugün bizler bu şiirlerin tekrarı olan şiirler söylemek yerine, bu geleneğin üzerine oradan beslenerek yeni şiirler söylemeliyiz. Mevlana'nın dediği gibi "Her gün bir yerden göçmek ne iyi / Her gün bir yere konmak ne güzel / Bulanmadan, donmadan akmak, ne hoş! / Dünle beraber gitti cancağzım, / Ne kadar söz varsa düne ait / Şimdi yeni şeyler söylemek lazım." Bu anlayış ve gayret içerisinde olursak Türk şiiri yol alır. Çağımızın şiirini bir Müslüman Türk Şairi olarak ancak böyle söyleyebiliriz.

Şiirini binlerce yıllık hece geleneği üzerine kuran Tayyib Atmaca aslında şiir yolculuğunda bir medeniyet tasavvuruna sahip olduğunu ve Türk İslam Medeniyetine aidiyetini ortaya koyuyor. Yani benim şiir poetikam budur diyerek şiir meydana sözünü söylüyor. Türk İslam Medeniyetini inşa eden önemli bir unsurdur şiir. Şiir bu inşa çalışmasını yaparken

hece vezni ve Türk Aruzunu kullanmıştır asırlarca. Tayyib Atmaca'nın hece tercihinin de bu anlamda bilinçli bir tercih olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

Tayyib Atmaca halk şairlerinin, medeniyet dünyamızın sesleri halk ozanlarımızın izlerini ve hassasiyetini görmek mümkün. Köyümüz, şehrimiz insanıyla şiirine konu olur. Modern hayatla birlikte giderek unutulmaya yüz tutan toplumsal değerlerimize vurgu yapar zaman zaman şiirinde.

Onun şiiri pırıl pırıl bir dere gibi akıp giden dupduru şiirdir. Yunusça gönülden bir söyleyiştir onun şiirindeki bizi sarıp kuşatan sıcaklık. Halk şiirindeki o hikmet ve irfanla dolu söyleyişi hatırlatır onun şiirleri bize. O, kelimelerini özenle seçer, Türkçe konusunda son derece hassastır. İnsanın hayatındaki hüznün, yalnızlık, sevdâ, özlem, umut onun sıcacık ve samimi söyleyişinde gönüllere dokunan şiir olarak karşımıza çıkar. Çok soyut ve içine kapalı, anlaşılması zor bir şiir değildir onun şiiri. Edebi sanatları ve söz oyunları ile şiirini zenginleştirir. Kendi ses tonunu yakalamış, kendi üslubunu oluşturabilmiş günümüzün ender şairlerdendir o.

Tayyib Atmaca, sessizce ve mütevazı bir şekilde edebiyatımız adına güzel ve yararlı işler yapmaya devam ediyor. Sağ olsun, var olsun! (Şen, 2025:188-192)

Şen R. (2025). Satır Arası Yazıları. Kırmızı Çatı Yayınları, İstanbul.